

ՀԱՅՐԵՆԻԻ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ազգային ժողովը երէկ իւր Գ. նիստին բերաւ ի Ղալաթիա ընդ նախագահութեամբ Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Տ. Մաթէոս Ս. եպիսկոպոսի և առնանապետութեամբ Եղևուծեան մեծ. Տիգրան Էֆէնտիի:

Յետ առնանապետութեանց, հրաժարմանց ընդունելութեան կամ մերժման, Ադրիանուպօլսոյ և Խարբերդի երեսփ. ընտրութեանց տեղեկագրերը կարդացուելով, Ադրիանուպօլսոյ երեսփոխան ընտրեալ Ապուղլահեան Վիլլէն Էֆէնտիի հրաժարականն ընդունուեցաւ: Իսկ Խարբերդի երեսփ. ընտրութեան օրինաւորութիւնն ընդունուելով հանդերձ, դիտողութիւն եղաւ թէ ընտրեալը՝ Նիկողոս Էֆ. Թիւլպէնաճեան զԱզգային ժողովը ջրհանակրաց ջրեր անուանած բլլալով արժան չէ զայն իբր երեսփոխան ընդունիլ: և թէ և Գեր. Խորեն սրբաշան Նար-Պէյնեղուծիւն առաջարկեց, սակայն ժողովը մեծամասնութեամբ մերժեց Խարբերդի երեսփ. ընտրութիւնը:

Ապա ժողովը Օրակարգին անցնելով, վերստին Գ. առնանապետութեան հրաժարականն առնուն պատճառները բացատրեց ճարտար լեզուաւ և խնդրեց որ առանց վէճի ընդունուի իւր հրաժարականը:

Ժողովն ընդունեց Օտեան Էֆէնտիի հրաժարականը և առաջին առնանապետի ընտրութիւն կատարեց, որով վերստին Օտեան փաշա բացարձակ առաւելութեամբ առաջին առնանապետ ընտրուեցաւ: Նորին վսեմութիւնը յայտնեց թէ իւր քառամեայ պաշտօնավարութեամբը արդէն հինցած և վաստակած բլլալով, անհնար է վերստին Առնանապետի արժուքն անցնիլ: Ժողովը Ստեփան փաշայի հրաժարականը քուէարկելով, միահամուռ ձայնիւ մերժեց զայն: սակայն Ստեփան փաշա շարունակ պնդելով, վերստին Գ. առնանապետութեան և Առնանապետի արժուքը բազմեցուց: Երեսփոխանք շնորհակալութիւն յայտնեցին:

Վերստին Առնանապետ փաշա անմիջապէս Ելմասցոյցի վիճաբանութեան ձեռնար-

կելով, ժողովը ծախուց մասնաւոր լիազարկեց փոքր բարեփոխութեամբ: Իսկ հասունութեց մասը յառաջիկայ նիստին մնաց:

Քանի մը երեսփոխանաց կողմանէ հարցում ինելով թէ Պատրիարքական փոխանորդի ընտրութեան վաւերացման խնդիրը ինչ եւք ունեցած է, ժողովը որոշեց պատասխանը յառաջիկայ նստին լսել որ երեք շաբաթէն պիտի գումարի:

Իլլէմէճի Գաբրիէլ աղա անուն բարեսէր ազգային մը Գրնալը կղզին ունեցած 1000 կանգնոյ գետին մը Ազգ. Հիւանդանոցի նուիրեր է:

— Սահմանդրութեան տարեդարձի հաշիւները տակաւին ամբողջացած չեն. սակայն այժմէն կարելի է ենթադրել թէ ընդամենը 280-300 ոսկւոյ զուտ շահ գոյացած է Ազգ. Հիւանդանոցի:

— Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Տ. Մաթէոս Ս. եպիսկոպոս վաղը քահանայական ձեռնադրութիւն պիտի կատարէ ի Մայր-Նիկիոյցի:

ԴՊՐՈՑ ԵՒ ԱԶՄՏՈՒԹԻՒՆ

Հայրենեաց 527 թուոյն մէջ մեր աղանիւ բարեկամ Պ. Յ. Գուրգէն բարեհաճեր է բացատրութիւն տալ իւր անօրինութեան ներքեւ գտնուող Օրթաքէօյի մէջ Հայկական կրթարանին՝ Հասարակաց կրթութեան պաշտօնէութեան հասարակութեան բլլալուն նկատմամբ մեր բրած դիտողութեան:

Մեր դիտողութիւնը՝ ինչպէս կը յիշեն ընթերցողք, սա կէտին վրայ էր թէ պէտք չէ օտարի մատ թառնել մեր կրթութեան և դաստիարակութեան խընդրոյն մէջ, թէ տիրող իշխանութեան այս մասին ցոյց տուած անարգելութիւնը պէտք է մեզ համար բարեբաղդութիւն մը համարել, զի օր մը եթէ երբէք փորձ փորձէ մանկ դաստիարակութեան խընդրոյն մէջ, նախապէս հաստատուելով, և ապա տիրելով, հետեւանք կարի սուղի պիտի նստի մեզ, զոր կրնան մակաբերել մոտանող անձինք:

Մեր ազնիւ բարեկամը այսպէս կը պատասխանէ.

«... Լոկ ներկայացեալ առթէ մը

օգուտ քաղած եղաւ անօրինութենէն, երբ յարգելով պաշտօնէութեան հրաւերը՝ խնդրագիր մատուց կրթարանին պաշտօնապէս հաստատութեան համար, որոյ պէտքն զգալի եղած էր յայնժամ գործով իւրիք:»

Այս տողերը ինչպէս կը տեսնուի, կարի մութ են և լուսաբանուելու կարօտ:

Ըստ մեր պատուարժան բարեկամին առիթ մը ներկայացեր է ուսկից օգուտ քաղեր է ճնօրինութիւնը, ապա Պաշտօնէութիւնը հրաւեր կարդացեր է զոր յարգեր է տնօրինութիւնը, և ապա խնդրագիր մատուցեր է տնօրինութիւնը կրթարանին պաշտօնապէս հաստատութեան համար:

Ինչպէս պարզ կ'երևի, այս տողերը զիւր չեն բռներ, չենք գիտեր ներկայացեալ առթէն ինչ օգուտ քաղեր է, թէ ինչո՞ւ պաշտօնէութիւնը հրաւեր կարդացեր է, թէ պաշտօնէութիւնը հրաւեր կարդալէ յետոյ, տնօրինութիւնը ինչո՞ւ խնդրագիր մատուցեր է:

Բայց ինչ և ալ բլլայ գոհ պէտք է բլլանք որ Պաշտօնէութեան տուած հրամանագիրը որ պարզ հրահանգներ կը պարունակէ եղեր, սերտելու հարկ չէ զգացեր ցարդ՝ մեր բարեկամը, իւր ներքին գործոց ընթացից մէջ և սիրելի է մեզ յուսալ որ վերստին հարկ չունենար սերտելու, ինչպէս և այլք իրեն հետեւելու:

Ուրախ ենք լսելով սոյն հաստատուութեան ներքին բարեկարգութեան և ուղղութեան բարի համբաւը, ժողովրդին կը մնայ զայն ևս առաւել խրախուսել, որ արդէն բաւական պատկաւ կ'երևի:

Թէրեմէնը Էֆ. քեար օրագրոյ 568 թուոյն մէջ վանէն գրուած Սմբատ ստորագրութեամբ ապրիլ 13 թուականով նամակ մը կը կարդամք Հայաստանէ Սահմանադրութեան, որուն մէջ Պ. Սմբատ մեզ աղագարարութիւն մը կընէ:

Պ. Նամակագիրը մեր յօդուածները երբեմն կարդալով կը դիտէ եղեր որ պարունակութիւնը վերնագրոյն համապատասխան չէ եղեր, մանաւանդ որ եւրեր ենք Պ. Սմբատի «Հայաստան և Խտալիա» անուն տետրակն անգամ խըժբժել առանց նկատելու թէ պատշաճ չէ:

եղեր նիւթ գտնելու համար ամեն բանի առհասարակ չխնայել:

Պ. Սմբատ հարկ չէ համարեր երկար լեօսիլ այս մասին, այլ միայն առ այժմ այսչափ խորհուրդ տուեր է մեզ որ կամ յիշեալ վերնագիրը փոխենք և կամ պարունակութիւններն:

Կերևի որ Պ. Սմբատի յիշեալ տետրակին նկատմամբ մեր անկողնակալ և արդարացի քննադատութիւնը այդ Սմբատին շիջեցուն դպեր է, բայց մենք այնպէս գիտեմք որ մեր բարեկամ Պ. Սմբատը պէտք չունի իւր պաշտպանութեան:

Գալով այն կէտին որ կըսէ թէ պատշաճ չէ նիւթ գտնելու համար առհասարակ ամեն բանի չխնայել, Պ. Սմբատ պէտք է գիտնայ որ փոքր ինչ հասկացող և զգացում ունեցող մարդու համար մեր ազգին մէջ շատ դուրին է նիւթ գտնել գրելու համար. այնպէս որ մարդգրիչ ձեռք առած միջոցին կը շուարի թէ ո՞ր մէկը գրէ, հաշիւ կորոչէ նիւթ մը գրելու համար, նոյն պահուն ուրիշ մը, դարձեալ ուրիշ մը, նոր և այլ նիւթ մը վրայ հասնին:

Դառնալով ասն կէտին որ կըսէ թէ կամ վերնագիրը փոխենք կամ պարունակութիւններն, ահաւասիկ պատասխանենք:

Եթ թուի որ Պ. Սմբատ, դպրոց ըսելով միայն չորս պատով չէնք մը, թուղթ թանաք, գրիչ, դասագիրք և ուսանողներ և եթ կը հասկնայ. եթէ այսպէս, ուրմն շատ կը փայտի Հայաստանի սուր հանդակը և մեզ կարծել կուտայ որ Պ. Սմբատ դպրոցական պատանի մը պէտք է եղած լինի, որ այսպիսի ազդարարութիւններ ընելու ձանձրոյթ կառնու:

Մեր նպատակը ինչպէս բաւական առեւնէ ի վեր հասկցուեցաւ, մեր գրչին նիւթ ընել է, պարապոյ ժամերու մէջ մեր դպրոցներու ուղղութիւնը, նոցա յոռի կողմերը, դաստիարակներու և դասատուներու վիճակը, նոցա ապագայն, դասագրոց քննադատութիւնը և այլն, համոզուած ըլլալով որ Հայուն ապագայն փրկելու համար արդի սերունդը փրկելու է և այս իսկ պէտք է դպրոցներէն սկսիլ, զի դպրոցը՝ ազատութեան նախագաւիթն է:

Սորա այսպէս ըլլալը հաստատուելու պէտք չի կենալը ապացուցանելէ զինի՝ կը մնայ անդին այս կէտը պարզել որ, եթէ մատաղ սերունդը փրկելու համար դպրոցները փրկել պէտք է, դպրոցներէն ալ փրկելու համար դպրոցականներու ծնողները ուղղել ընտանիքները վերականգնել, զանոնք լուսաւորել պէտք է ի բաց վճելով նախապաշարում, կոյր հաւատ և կանխակալ կարծիքներ, և նոցա տեղ առողջ և հասուն դատողութիւններ, ազնիւ զգացումներ և ապագայի յոյսեր ներշնչելով և հաստատ համոզում, թուաբանական ճշգրտութիւն ներմուծանելով. և այս ալ զխաւորապէս քննադատութեամբ այսինքն յոռին ու լուրջ, վնասակարն ու օգտակարը, կո-

րտաբերն ու փրկարարը համազօր փոստերով աղու եղանակով մատնանիշ ցոյց տալով կրլայ:

Այս նպատակաւ է ահա, որ մենք մերովսանն մեր «Դպրոցները շարունակեցինք և մտադիր ենք տակաւին բաւական երկար ատեն շարունակել համոզուած ըլլալով որ եթէ ճշմարիտ է թէ ամեն բան աշխարհի մէջ դպրոցէ յառաջ կուգայ և այնմ կը պարտի, ուրեմն ամեն բան կրնայ մեր վերնագրոյն նիւթ ըլլալ մինչև որ հասնինք մեր նշանակին, այսինքն է «Ազատութեան»:

Կը յուսանք որ Պ. Սմբատ գոհ կըլլայ մեր այսչափ ինչ բացատրութենէն և ձանձրութիւն չառնել մինչև վասպուրականէն անճահ ազդարարութիւններ մեզ ուղղելու:

Խ. Յ. Ստեփան

Արշալոյսի մէջ հետեւեալ տողերը կը կարդամք:

«Զմիւռնիոյ Հայ ժողովուրդը թէև Հայաստանի բարոյական շինութեան խլրտումներուն դեռ չէ մասնակցած, սակայն պատիւ ունի իր շարքին մէջ ունենալու բարերար հարուստ մը: Այս ողորմած մեծատունը կոկին կ'ապացուցանէ ազգին նկատմամբ ունեցած համակրութիւնը: Գոհ չըլլալ նա հազարաւոր ոսկիներ, անտէրունչ հիւանդաց, աղքատաց, որոց և անոք պանդխտից ապրիւթեան համար հակառէն յարկի մը համար մտելով, կուգէ նա որ Հայաստանի խորքը թափանցէ, կը կամի անզուգական բաղձնօք, որպէս զի դարուց ի դարս երեսէ ինկած թշուառ ժողովուրդ մը ազատէ՝ լուսոյ աշխարհի նաւահանգիստը հանել ուղեւով զայն: Դպրոց պիտի կանգնէ Հայաստանի մէջ, և այս միութարական մեծ գործին համար Բերդալեմեան Ղևոնդ Հայրը զբրկած է Հայոց երկիրը, որպէս զի տեղեկութիւններ բերէ իրեն դպրոցի կառուցման յարմար տեղոյն, և այլ պարագայից վրայ: Ասանկ գործերու ձեռնարկութեան որոշած ատեն երբէք ցոյցերու չդիմէր այս մեծ բարերարը, որոշումէն չվհատիր, աննշան թուած ձեռնարկութիւն մը նշանաւոր մեծագործութեան կը վերածէ: Ուրեմն կրնայ անկալու ըլլալ և միութարակ ամեն Հայ, որ այս հայրենասէր մեծատունին (Սպարթալեան) Հայաստանի մէջ իր ծախքով և խնամքը կանգնելիք դպրոցը՝ նոր դարագլուխ մը պիտի բանայ մեր երկրին համար: Այսպէս ահա Սպարթալեանի նպատակը Հայոց առջև Աւետեաց երկրին պարսպին դուռները պիտի բանայ, և Սանասարեանցի նպատակը Ստուաժամայրին խորհրդանշանը պիտի լուծէ՝ որ իր գարշապարով օձը կըսպաննէ...»:

Աթիօն Գառահիսարէն տեղեկութիւն կուտան մեզ թէ տեղւոյն նորակառուց ազգային վարժարանը մեծաւ հանդիսիւ բացուել է, ուր 600 աշակերտք կուսանին այժմ: Սոյն վարժարանին շինու-

թեան համար Գառահիսարի Առաջնորդ Գեր. Տ. Գեորգ ը վարդապետի օտարած անձանձիր ջանքն ու աշխատութիւնը գովեստից արժանի է: Ազգային վարժարանին տեսչութիւնը Շիշմանեան Գարեգին էֆէնտիի յանձնուել է որ քանի մը տարիէ ի վեր տեղւոյն մէջ մասնաւոր վարժարան մը հիմնած և զայն արդիւնաւորել յաջողած էր:

Յանչափս գոհ և ուրախ եմք տեսնելով որ Գառահիսարի ազգայինք արթնն և ուսումնասէր Առաջնորդի մը և կարող ու եւանդուն տեսչի մը վիճակեր են որոնք սիրելի է մեզ հաւատալ թէ ազգային մանկաւոյն կրթութեան և Հայրենեաց լուսաւորութեան համար ձեռք ձեռքի աշխույժ տան կարելի աշխատութիւն չպիտի խնայեն երբէք:

Կը յուսամք որ Գառահիսարցի ազգայինք ալ իրենց Առաջնորդին և տեսչին աջակցութիւննին չեն խնայեր և մայրենի լեզուին տարածման համար յորմէ դժբաղդաբար զուրկ կը գտնուին իրենք, փոյթ և ջանք չեն խնայեր:

Բալուէն մեզ զրկուած հետեւեալ նամակը հաճութեամբ կը հրատարակեմք: . . . Խ. Բաղդիր

Բալու՝ որ ասկէ քանի մը տարի յառաջ խոր ագիտութեան կ'երկրպագէր, գրեթէ ո՛չ Ազգութեան ոգի ունէր և ո՛չ հայրենասիրութեան, վասն որոյ չըրջակայ վայրենի և բարբարոս փրթաց և թրքոց բռնուն հարուածներն ալ ուտելէ չէր դադարեր երբէք, բայց այժմ Բալուի երիտասարդութիւնը՝ ըստ բաւականի արթնցած լինելով, մանաւանդ լրագրաց միջոցաւ կարգաց իմաստասիրաբար ուրիշ քաղաքներու և գաւառներու հայրենասէր անձանց աշխատութիւնն ու կուսակցութիւնը, որ ձեռք ձեռաց աշխույժ սիրտ սրտից կ'ապելով ընկերութիւններ հաստատած, վարժարաններ բացած կ'աշխատին Հայ մանկաւոյն ապագան բարւոքելու, և ահա այս առթիւ Բալուի Հայ երիտասարդութիւնն ալ սկսաւ այսպիսի գործերով զբաղիլ, ասկէ երկու տարի յառաջ անձնուէր երիտասարդ ձեռք ձեռքի աշխույժ սիրտ սրտի կ'ապելով անձնուէրաբար ուխտեցին անմիջապէս Հայրենասիրաց մի մի դրամովն ու լուծմանովն Մեսրոպեան տնուն ընկերութիւն մը հաստատել, այս ընկերութեան առաջին բաղձանքն ու նպատակն եղաւ Բալուի մէջ Ազգ. վարժարան մը բանալ յոռուն Ս. Լուսաւորչի, յորում այժմ հարկւրէն աւելի աշակերտք կը դաստիարակին և կուսանին Մայրենի լեզուաւ և ծանր ուսմամբ, և միանգամայն կիւրակէ օրերն ալ վարժարանիս մէջ ալ և այլ նիւթոց վրայ ասեւնախօսութիւններ կ'ըլլան ի լուր Ազգասէր անձանց: Այս ընկերութիւնը նախ այնքան տարածած չէր թեւերը որքան այժմ, որովհետեւ երիտասարդութիւնը որքան որ արթնցած էր, բայց և այնպէս չ'ունէր բարի Հովուապետ մը որ Բալուից համայն ժողովրդոց քարոզեր և յայտներ Դպրոցական կեանքն, և ահա այդ-

իմաստըն ալ կատարեցաւ: Գեր. և Աղ-
գասէր Պօղոս Ե. վարդապետ Նաթան-
եան Հայրը 'ի Բալու ժամանելով, անհր-
հատ սէր, միութիւն և յառաջդիմու-
թիւն քարոզելէ չդադարեցաւ երբէք,
յայնմ օրէ սկսեալ 'ի շնորհս նորին Գե-
րապետութեան ժողովուրդը քայլ մը
յառաջացու, փոխեց զիւր հին դպեասն,
նոր ոգի և սուրբ զգացումն առաւ:

Այս ընկերութեան համարքը մինչ այ-
ժմ թաքուն մնալուն պատճառն ոչ այլ
ինչ էր, եթէ ոչ քանի մը Գրեթեցեալ
Հայերու պատճառաւ, որք տակաւին
հին գաղափարաց ծառայելով, գինւոյ
կարասի երկրպագելով կարաններու
տակ կ'արձակեն ամուլ կեցեցներու ձայ-
ներ, այսպիսիք են որ միշտ կաշխատին
ընկերութեանց և վարժարանաց հիմերն
քայքայել և նոցա տեղ Բագոսի տաճար-
ներ կանգնել: Մանաւանդ ցաւալինս ա է
որ տեղւոյս Ս Աստուածածնի Եկեղեցւոյ
թաղեցի ոմանք կաշառակեր, մատնիչ ը-
րած են զհերանց արհեստ, Եկեղեցւոյ
և վարժարանի պայծառութեան ջանք և
խնամք չ'առնելէն զան յիշեալ Եկեղեց-
ւոյ բազմագումար ստակն առնելով իւր-
եանց կոկորդաց զոհած են, ոչ Եկեղեց-
ւոյ պայծառութիւն ունին և ոչ վարժա-
րանի յառաջդիմութիւն, այլ միայն կը-
բաղձան պայծառացնել զկարասս գին-
եաց և զբաժակս ըմպելաց: Մեր Հայ ազ-
գի բաղդէն է որ երբէք վասակի ու Մե-
րութանայ սերունդն չ'անհետանար: Օրհ-
նեա՛լ մնան դասք Երեւանսարդաց որք
Հայրենասիրութեան բզուով վառեալ և
Ազգութեան սիրով բորբոքեալ իրենց
վերջին ճիգն թափել կուզեն Բալուի վե-
րակենդանութեանն ու յառաջդիմու-
թեանն համար:

Գովարանութեանց արժանի են նաև
Տեղւոյս Խոշմաթիւան Գերդասասնք,
որք միշտ կը քաջալերեն զընկերութիւնս
Մեսրոպեան, կը նպաստեն թէ նիւթա-
պէս և թէ բարոյապէս, կը բաղձան մի-
անգամայն Ազգիս ճրագն մշտ վառ
պահելու, երանի՛ թէ այդպիսի բարի
գերդաստաններէն քանի մը հաս ըլլային
Բալուի մէջ, իմ խորին շնորհակալու-
թիւնս կը յայտնեմ յիշեալ գերդաստա-
նաց:

Հանգեցէ՛ք ընդունիլ Տէր, զայս մի
քանի տողերս 'ի սէր Ազգութեան և 'ի-
քաջալերութեան նորածին Երեւանսար-
դութեանս:

10 Մայիս 1879
'ի Բալու Հայազգի ոմն
Մուշէն՝

... Խմբագիր Հայրենիք ազգագու-
ղագրոյ:

Թէպէտ և մինչև ցարդ կը մտախփէի
Ձեր Մեծութեան հետ տեսակցիլ, այլ
սակայն անագորուն բախդը չ'աջնդեց
յար զբազմունք ունենալով:

Արդէն Ձեր մեծութեան յայտ է որ
Դպրոցասիրաց-Արեւելեան ընկերութիւ-
նը զիս դասատու զրկեց ի Մուշ. և ար-
դարև Նոյնմբեր 6ին աստանօր ժամա-
նելով Նոյ. 13ին ընկերութեան վարժա-

րանք բացի 50 (1) աշակերտով աշակցու-
թեամբ Գեր. Գրեթեորոս Ս. Արքեպիս-
կոպոսին:

Մուշ (Հայոց մասին) 5 Թաղի բաժ-
նուած է և թաղային խորութիւնը յե-
տին ծայր հասած: Մշոյ մէջ 1500էն ա-
ւելի Լուսաւորչական տուն կայ, 19-20
պապական և 10 տուն ևս բողոքական.
2000 տան չափ ալ թուրք կայ: Պապա-
կանները եկեղեցի չունին հոս և միայն
մէկ վարդապետ կայ, որ թէ գիւղեր
և թէ քաղաքս կայցելէ:

Մշեցիք ուսման և գիտութեան վա-
մագող անհատներ են, դրամ չեն խը-
նայեր, աշխատութիւն չեն խնայեր ազ-
գին լուսաւորութեանը եթէ ազգասէր
մարդոց ձեռամբ լինի:

Մեր գալէն առաջ Մշոյ մէջ կար չորս
վարժարան ոյց մէջ կային հինգ վարժա-
պետ: Աւելորդ է բնել որ վարժարան մը
100-150 աշակերտ իսկ եթէ ունենայ,
մէկ վարժապետով պիտի կառավարուի:
Վարժարաններու մէջ Գերականէն ըս-
կըսեալ մինչև Նարեկ Աստուածաշունչ
և այլն աւարտելէն զկնի Գերականու-
թիւն կըսկըսէին ոմանք, Թուրքանու-
թիւն գրեթէ չկար, նաև Ազգային Պատ-
մութիւն, Աշարհագրութիւն և այլն:

Մինչև 1879 Մարտ 6 օրիորդաց վար-
ժարանը բնաւ եղած չէր:

Խմբագիր Տէր, խիստ ուրախ եմ որ
Մարտ ամսոյ սկիզբները խաչիկ Հայկու-
նի և Պետրոս Կարապետեան էֆէն իք
ինձ գալով օրիորդաց վարժարանի բաց-
ման համար պէտք եղած խօսակցու-
թիւնք բրինք և ամէն զոհողութիւն յան-
ձըն առնելով Մարտ 6ին օրիորդաց հա-
մար վարժարան մը բացինք, ուր կը յա-
ճախեն արդ. 50ի չափ աշակերտուհիք:

Վարժուհին Մանդումէի աշակերտու-
հիներէն է:

Աշակերտուհիներ խիստ սրամիտ են,
այնպէս որ ամիսէ՛ մը քերական աւար-
տելով ընթերցարան սկսելու յոյս կայ:

... Խմբագիր կը խնդրեմ յանուն
ազգին յառաջդիմութեան բարեհաճիք
երկտողիկս հրատարակել կամ գէթ պա-
րունակութիւնը:

Փեյգալու Յ. Երեւան
Խեղճոյ

1879 Մարտ 13
'ի Մուշ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Ռուսիոյ կառավարութիւնը Եգիպտոս-
կան պարտուց նկատմամբ Գերմանիոյ
յայտնած գաղափարն ընդունեց: Աւրա-
տրիա և Խաւքիա զայն արդէն ընդունած
էին:

Գերմանական կառավարութիւնն ալ
իւր արդէն ընդունուած առաջարկու-
թիւնը Բ. Դրան ներկայացուցեր է որ
Եգիպտական խնդրոյն և խթանին ձեռք
առած միջոցներուն կը վերաբերի և զոր
Բ. Դուռը հաւանք է սկզբամբ Գահի:

(1) Այժմ աշակերտաց թիւը 64ի հա-
սած է, դպրոցին անձկութեան համար
աւելի աշակերտ չեմ կարող ընդունել:

րէի կառավարութեան ուշադրութեան
յանձնարարել:

Տէյլի Թէլիքաթ կը հաստատէ թէ
միւս մեծ տէրութեանց Պօլսոյ դեսպան-
ները Գերմանական դեսպանին նման ի-
րենք ևս հրահանգ ստացած են:

— Հելլէնական կառավարութիւնը հա-
ճեր է Բ. Դրան հետ բանակցելու համար
պատուիրակներ կարգելու. սակայն կը-
պնդէ որ վիճաբանութեան հիմը Աւա-
գաժողովին գծած շաւղին վրայ լինի:

— Արեւելեան-Րումէլիի յանձնաժողո-
վը Անդրիանուպօլիս հասեր է ուր պիտի
մնայ 8 օր:

— Մէկ կողմէն հրդեհը, միւս կող-
մէն ուղղումներ Ռուսիոյ մէջ մեծ վը-
նասներ կը պատճառեն: Փէթրսպուրկէն
հասած լուրեր կը ծանուցանեն թէ «Ա-
մուրի» ջուրերը յորդելով Պալկովէնսք
քաղաքը և շուրջը գտնուած հովտին
մէկ մասը ողողեր են:

— Պուլլարիոյ իշխանը Պօլս գալուն
Ջորպապետի համադգեստով պիտի ներ-
կայանայ Սուլթանին:

— Սերվիոյ կառավարութիւնը Թու-
րքն և Պրէսթիք գիւղերը որք սերվիա-
կան զօրքերէ գրաւեալ էին, Պուլլարիոյ
թողուլ յանձն առեր է:

— Հօլանտայի թագաւորին անդրա-
նիկ որդին փարիզի մէջ մեռեր է:

— Պոթէնպէրկի իշխանը յունիս 11ի
իրիկունը Լորտ Սալըզպերիի ապարանքը
ճաշեր է:

— Գերմանիոյ կայսեր ամուսնութեան
ոսկեդինիկ տարեդարձն առթիւ բազ-
մաթիւ երեւելիք Պէրլին դիմեր են հան-
դեսը խիստ շքեղ եղեր է:

— Լոնա հրաբխին բորբոքումը հե-
տզհետէ կը նուազի:

— Հելլէնական կառավարութիւնը
իւր պատուիրակները որոշեր է որք են
Կ. Պօլսոյ և Ս. Փէթրսպուրկի հելլէնա-
կան դեսպանները:

— Գաղղիա խթանին տարիլ 22 թու-
ով տուած հրամանագրին դէմ բողոք
բարձեր է որ միւս տէրութեանց բողո-
քագրոյն գրեթէ նման է:

Կեսարիոյ նախկին կառավարիչ իզդէթ-
պէյ Նիկաէի կառավարիչ անուանեցու:

— Դեսպանաց ներկայացուցիչ «Միւ-
նիթ պէյ» «Պալա»ի աստիճան բարձր-
ցաւ:

— Աւստրիոյ կառավարութիւնը Բ.
Դրան բաղձանաց հասմամտ Նովի-Պա-
ղարի պայմանագրութեան մէկ յօդու-
ած բարեփոխելու համար յանձնարարու-
թիւն բերէ Ջիշի կոմսին:

— Եպիսկոպոս Տէլիճորճի որոյ մահը
ժանուցինք քանի մը օր առաջ, Միս-
լոնի քաղաքը ծնած էր. 50 տարեկան
հասակին մէջ մեռաւ: Իւր քաղաքական
կեանքը 1859 ին սկսաւ, յորում երեսփո-
խան ընտրեցաւ, 1862ին Հասարակաց
կրթութեան պաշտօնեայ եղաւ, յետոյ
Ազգային ժողովոյ ատենապետ այսպէս
մերթ պաշտօնէից ժողովին նախագահ,
մերթ արտաքին գործոց պաշտօնեայ
ըլլալով վերջապէս իւր կեանքը կնքեց:

ՏՊԱՒԻՐ. Ս. Դ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐ
Բիզնս փայտ խաճ քիւ 3